

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม ส20232 หน้าที่พลเมือง 2
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

ม.1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ครูที่ปรึกษาชื่อ _____

โรงเรียนสวนกุหลาบ จังหวัดสุพรรณบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุพรรณบุรี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ปฏิทินกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

สัปดาห์ เดือน ภาคเรียนที่ 2	①	②	③	④	⑤
พฤศจิกายน	2 ปฐมนิเทศ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	9 ลูกสวณหญิง รักสวณหญิง	10 ลูกสวณหญิง รักสวณหญิง	17 ส.ญ.สวย ด้วยสองมือ	24 ส.ญ.สวย ด้วยสองมือ
ธันวาคม	1	8 เข้าแถวเคารพธง ชาติหน้าเสาธง	15 เข้าแถวเคารพธง ชาติหน้าเสาธง	22 รักษ่มารยาทไทย และสวดมนต์หมู่ ทำนองสรภัญญะ	29 รักษ่มารยาทไทย และสวดมนต์หมู่ ทำนองสรภัญญะ
มกราคม	5 รักษ่มารยาทไทย และสวดมนต์หมู่ ทำนองสรภัญญะ	12 รักษ่มารยาทไทย และสวดมนต์หมู่ ทำนองสรภัญญะ	16 รักษ่มารยาทไทย และสวดมนต์หมู่ ทำนองสรภัญญะ	26 รักษ่มารยาทไทย และสวดมนต์หมู่ ทำนองสรภัญญะ	
กุมภาพันธ์	1 คำพ่อสอน	8 ส.ญ.สวย ด้วยสองมือ	22 ส.ญ.สวย ด้วยสองมือ	29 สอบปลายภาค เรียนรายวิชา เพิ่มเติมหน้าที่ พลเมือง	

กิจกรรมโฮมรูม

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียน เป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเป็นสุข มีคุณค่า และประสบผลสำเร็จตามศักยภาพ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนไทยในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทำให้ครูที่ปรึกษามีโอกาสคุ้นเคยและรู้จักนักเรียนในความดูแลมากขึ้น ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

การจัดกิจกรรมโฮมรูม เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและฝึกทักษะต่างๆ มากกว่าการบรรยาย การออกคำสั่ง หรือขู่ให้กลัว โดยจัดให้ครอบคลุมสาระใน 5 ด้าน ซึ่งประมวลจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ด้านการเรียนและอาชีพ
2. ด้านการปรับตัว
3. ด้านเพศและการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่มีผลกระทบต่อจิตใจ
4. ด้านยาเสพติด
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

➤ กิจกรรมโฮมรูม โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมโฮมรูมสั้น ใช้เวลา 15 – 20 นาที
2. กิจกรรมโฮมรูมยาว ใช้เวลา 50 – 60 นาที

ทั้งนี้ การใช้โฮมรูมสั้นหรือโฮมรูมยาวขึ้นอยู่กับปัญหา ความต้องการ นโยบาย วัตถุประสงค์ และความพร้อมของโรงเรียน

➤ บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง อ่านใจ เกม บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลองสถานการณ์จริง
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัด
3. ให้กำลังใจและให้โอกาสนักเรียนประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตัวเอง
4. สร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร อบอุ่น เอื้ออาทร
5. ให้ความรัก ให้ความเวลาแก่นักเรียนเสมอ รวมทั้งให้โอกาสและการเสริมแรงในการปรับพฤติกรรม
6. สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบความสามารถและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามนโยบายของ คสช.

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

**จุดเน้นและขอบข่าย รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**

- **จุดเน้นที่ 1 ความเป็นไทย**
 1. ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
 2. ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)
- **จุดเน้นที่ 2 รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์**
 1. การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- **จุดเน้นที่ 3 ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**
 1. การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
 2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- **จุดเน้นที่ 4 ความปรองดอง สมานฉันท์**
 1. การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย
 2. การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี
- **จุดเน้นที่ 5 ความมีวินัยในตนเอง**
 1. ชื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชาเพิ่มเติม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 20 ชั่วโมง

ส 20232 หน้าที่พลเมือง 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ 2

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

มีส่วนร่วมอนุรักษ์มรดกชาติไทยในการแสดงความเคารพ การสนทนา การแต่งกาย การมีสัมมาคารวะ เห็นคุณค่าและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคมและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี ในเรื่องการทะเลาะวิวาท ความคิดเห็นไม่ตรงกันด้วยการเจรจาไกล่เกลี่ย การเจรจาต่อรอง การระงับความขัดแย้ง

ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างค่านิยมและกระบวนการสร้างเจตคติ

เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะที่ดีของคนไทย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่น ในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ จัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และมีวินัยในตนเอง

ผลการเรียนรู้

1. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกชาติไทย
2. เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
3. เป็นแบบอย่างของความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
4. ประยุกต์และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
6. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี
7. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

รวมทั้งหมด 7 ผลการเรียนรู้

โรงเรียนสวทหญิง
แบบบันทึกการวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียน

① รหัสวิชา ส 20232 ชื่อรายวิชา หน้าที่พลเมือง 2 จำนวนหน่วยกิต 0.5
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1 – 13
ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

② เวลาเรียน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน , เวลาเรียนทั้งหมด 20 คาบ/ภาคเรียน
เวลาเรียนร้อยละ 80 16 คาบ/ภาคเรียน

③ คะแนนรวมตลอดภาคเรียน = 100 คะแนน

อัตราส่วนคะแนนก่อนกลางภาค : กลางภาค : หลังกลางภาค : ปลายภาคเรียน = 35 : 20 : 25 : 20 คะแนน

3.1 คะแนนระหว่างภาคเรียน (คะแนนก่อนกลางภาค+กลางภาค + หลังกลางภาค) ทั้งหมด = 80 คะแนน

ประกอบด้วย คะแนนด้านความรู้ (K) = 35 คะแนน

คะแนนด้านกระบวนการ (P) = 35 คะแนน

คะแนนด้านคุณลักษณะ (A) = 10 คะแนน

คะแนนระหว่างภาคเรียน	รายการประเมิน หน่วยที่	คะแนนด้านความรู้(K) (ครั้งที่ 1)	คะแนนด้านกระบวนการ (P) (ครั้งที่ 2)	คะแนนด้านคุณลักษณะ (A) (ครั้งที่ 3)	รวม
คะแนนก่อนกลางภาค	หน่วยที่ 1	15	15	5	35
คะแนนกลางภาค	หน่วยที่ 2	10	5	5	20
คะแนนหลังกลางภาค	หน่วยที่ 3 และ หน่วยที่ 4	10	15		25
	รวม	35	35	10	80

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	รหัส/ ผลการเรียนรู้ (วิชาเพิ่มเติม)	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน	ภาระ/ชิ้นงาน/ กิจกรรม
1	ความเป็นไทย	ข้อที่ 1 มีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์มรดกไทย ข้อที่ 2 เห็นคุณค่าและ อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย	5	35	- กิจกรรมที่ 1 - 2
2	รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	ข้อที่ 3 เป็นแบบอย่าง ของความรักชาติ ยึดมั่น ในศาสนา และเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ ข้อที่ 4 ประยุกต์และ เผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	9	20	- กิจกรรมที่ 3 - 4
3	ความเป็นพลเมืองดีในระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความปรองดอง สมานฉันท์	ข้อที่ 5 ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย	1	10	กิจกรรมที่ 5
4	มีวินัยในตนเอง	ข้อที่ 6 มีส่วนร่วมใน การแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ข้อที่ 7 ปฏิบัติตนเป็น ผู้มีวินัยในตนเอง	4	15	- กิจกรรมที่ 6
ผลการเรียนรู้ข้อที่ 1 - 7			1	20	สอบปลายภาคเรียน

④ การสอบวัดผลพร้อมกันทั้งโรงเรียน ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง

การวัดผล	สอบในตาราง		เวลาที่ใช้ในการสอบในตาราง (นาที)		
	สอบ	ไม่สอบ	30	60	90
ปลายภาคเรียน		✓			

การเก็บคะแนน

หน่วย / กิจกรรม	คะแนน
❖ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	35
▪ กิจกรรมที่ 1 ลูกสงวนหญิง รักสงวนหญิง (ก.1)	15
▪ กิจกรรมที่ 2 รักษ์มารยาทไทยและสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ (ก.2)	20
❖ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	20
▪ กิจกรรมที่ 3 เข้าแถวเคารพธงชาติหน้าเสาธง (ก.3)	10
▪ กิจกรรมที่ 4 คำพ่อสอน (ก.4)	10
❖ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	10
▪ กิจกรรมที่ 5 ประดอง สมานฉันท์ (ก.5)	10
❖ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	15
▪ กิจกรรมที่ 6 ส.ญ.สวดด้วยสองมือ (ก.6)	15
❖ ปลายภาคเรียน	20
▪ สอบปลายภาคเรียน	20
รวม	100

หน่วยที่ 1 ความเป็นไทย

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมที่ 1 ลูกสงวนหญิง รักสงวนหญิง (15 คะแนน)

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

- จุดเน้นที่ 1 ความเป็นไทย
 - ข้อที่ 1 ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
 - ข้อที่ 2 ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)
- ผลการเรียนรู้
 - ข้อที่ 1 มีส่วนร่วม แนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์ และยกย่องผู้มีมารยาทไทย
 - ข้อที่ 2 เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน และประยุกต์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย
 - ข้อที่ 7 ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

❖ การจัดการเรียนรู้บูรณาการกับกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

- ด้านการปรับตัว
- ด้านการเรียนรู้และอาชีพ

ได้รับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ระเบียบว่าด้วยเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวปฏิบัติ ของสถานศึกษานั้นๆ นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับ ความสำนึกในหน้าที่ ความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้น การสร้างวินัย การทำความเคารพ ความกตัญญู กตเวทิตา และเรื่องอื่นๆ ที่คุณครูมอบให้ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่นักเรียนต้องรับฟังและนำไปปฏิบัติ
- ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - การยอมรับบุคคลอื่น - ค่านิยมสังคมไทย
 - การแต่งกายของนักเรียน

❖ การดำเนินกิจกรรม

1. ครูที่ปรึกษาอธิบายผลการเรียนรู้ และแจ้งการดำเนินกิจกรรม
2. ครูที่ปรึกษาและนักเรียนทบทวนกฎ ระเบียบ ของโรงเรียน ที่นักเรียนต้องปฏิบัติตาม ระเบียบโรงเรียนสงวนหญิง ว่าด้วยการควบคุมพฤติกรรมนักเรียน พ.ศ. 2558 เพื่อกระตุ้นความเข้าใจและให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง (ศึกษาเอกสารเสริมความรู้และคู่มือ นักเรียน) ครูอธิบายวิธีการปฏิบัติตนและการประเมินนักเรียน จากการปฏิบัติจริง

แบบประเมินพฤติกรรม

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญในอัตลักษณ์ และกฎระเบียบของโรงเรียน					
2	นักเรียนเป็นผู้สุภาพ เรียบร้อย ตรงตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน เช่น การทำความเคารพครู, การไหว้, การนั่ง, การเดิน, การพูด (ประเมินสรุปตลอดภาคเรียน)					
3	นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ ตั้งแต่ทรงผม, ชุดนักเรียน, ชุดพละ, ถุงเท้า, เล็บมือ, รวมถึงการแต่งหน้ามาโรงเรียน (ประเมินสรุปตลอดภาคเรียน)					
4	นักเรียนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน ปฏิบัติตามคำสั่งครู, เวิร์ประจำวัน, เวิร์เขตพัฒนา, ความประพฤติ (ประเมินสรุปตลอดภาคเรียน)					
รวมคะแนน 20/4 คะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 5	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	ดี
คะแนน 3	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคะแนนรวม

คะแนน 5	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	ดี
คะแนน 3	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ปรับปรุง

หน่วยที่ 1 ความเป็นไทย

กิจกรรมที่ 2

กิจกรรมที่ 2 รักษามารยาทไทยและสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ (20 คะแนน)

❖ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

- จุดเน้นที่ 1 ความเป็นไทย

ข้อที่ 1 ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

- ผลการเรียนรู้

ข้อที่ 1 มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์มารยาทไทย

❖ การจัดการเรียนรู้บูรณาการกับกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

- ด้านที่ 1 การปรับตัว
- ด้านที่ 2 คุณธรรม จริยธรรม

- ความเสียสละ
- การยอมรับบุคคลอื่น
- ค่านิยมสังคมไทย
- การทำงานร่วมกัน
- การแต่งกายของนักเรียน

❖ คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาแนวทางการปฏิบัติมารยาทไทย แล้วปฏิบัติตามพร้อมฝึกฝน

ในการเตรียมความพร้อมเข้าร่วมการประกวดมารยาทไทยและการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

เพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ สุภาพ เรียบร้อย ของโรงเรียนสงวนหญิง

❖ ระเบียบท่าที่ใช้ในการประกวด

- การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
- การไหว้พระ
- การไหว้ผู้ใหญ่
- การไหว้ผู้เสมอกัน
- การถวายความเคารพแบบโบราณราชนิยม
- การเดินผ่านผู้ใหญ่

มารยาทไทย

มารยาท , มาริยาท , มารยาท หมายถึง กริยาอาการที่ควรปฏิบัติอย่างมีขอบเขตหรือมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมกับกาลเทศะ และสังคม

มารยาทไทย หมายถึง การเจาะจงชี้แจงให้ทราบถึงขอบเขตหรือระเบียบแบบแผนแห่งการประพฤติปฏิบัติแบบไทยที่บรรพบุรุษของเราได้พิจารณากำหนดขึ้น และดัดแปลงแก้ไขใช้สืบทอดกันมา

- ❖ **การประนมมือ** (อัญชลี) ประนมมือให้นิ้วมือแนบชิดกัน ฝ่ามือราบ ปลายนิ้วตั้งขึ้น แขนแนบตัว ระดับอก ไม่กางศอก ทั้งชายและหญิงปฏิบัติเหมือนกัน การประนมมือนี้นี้ใช้ในการสวดมนต์ ฟังพระสวดมนต์ ฟังพระธรรมเทศนา และขณะพูดกับพระสงฆ์ซึ่งเป็น ที่เคารพนับถือ เป็นต้น
- ❖ **ไหว้** (วันทา) การไหว้เป็นการแสดงความเคารพโดยการประนม มือให้นิ้วชิดกันยกขึ้นไหว้ การไหว้แบบไทยแบ่งออกเป็น 3 แบบ ตามระดับของบุคคล ดัง นี้

ระดับที่ 1 การไหว้พระ ได้แก่ การไหว้พระรัตนตรัยรวมทั้งปูชนียวัตถุและปูชนียสถานที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในกรณีที่ไม่สามารถกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ได้ โดยประนมมือให้ปลายนิ้วชี้จรดส่วนบนของหน้าผาก

ชาย ยืนแล้วค้อมตัวลงให้ต่ำพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

หญิง ยืนแล้วย่อเข่าลงให้ต่ำ โดยถอยเท้าข้างใดข้างหนึ่งตามถนัด พร้อมยกมือ ขึ้นไหว้

ระดับที่ 2 การไหว้ผู้มีพระคุณและผู้มีอาวุโส ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ครู อาจารย์ และ

❖ เกณฑ์การประเมินในการประกวด

- ท่าปฏิบัติถูกต้อง
- ความสวยงามเป็นธรรมชาติ
- ความพร้อมเพรียง
- แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

ปลายนิ้วชี้จรดระหว่างคิ้ว

❖ รางวัลที่ได้รับ 3 รางวัล

- รางวัลชนะเลิศ
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2

ผู้ ที่ เรา
เคารพนับ
ถืออย่าง
สูง โด ย
ประ น ม
มื อ ไ ห้

ชาย ยืนแล้วค้อมตัวลงน้อยกว่าระดับ การไหว้พระ พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

หญิง ยืนแล้วย่อเข่าลงน้อยกว่าระดับการไหว้พระ โดยถอยเท้าข้างใดข้างหนึ่งพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

ระดับที่ 3 การไหว้บุคคลทั่วไปที่เคารพนับถือหรือผู้มีอาวุโส รวมทั้งผู้ที่เสมอกันโดยประนมมือยกขึ้นให้ปลายนิ้วจรดปลายจมูก

ชาย ยืนแล้วค้อมตัวลงน้อยกว่าระดับการไหว้ผู้มีพระคุณ พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

หญิง ยืนแล้วย่อเข่าลงน้อยกว่าระดับการไหว้ผู้มีพระคุณ โดยถอยเท้าข้างใดข้างหนึ่งเล็กน้อย พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

ในการไหว้ผู้เสมอกันทั้งชายและหญิงให้ยกมือขึ้นไหว้พร้อมกัน หรือในเวลาใกล้เคียงกัน

ในกรณีที่ทำพร้อมกันเป็นหมู่คณะ ควรจะนัดหมายให้ทำอย่างเดียวกัน

การไหว้ตามมารยาทไทยเช่นนี้ ปฏิบัติให้เรียบร้อยนุ่มนวลด้วยความสำรวมจึงจะดูงาม

- ❖ **การกราบ** เป็นการแสดงความเคารพด้วยวิธีนั่งประนมมือขึ้นเสมอหน้าผากแล้วน้อมศีรษะ ลงจรดพื้นหรือจรดมือ ณ ที่ใดที่หนึ่ง แล้วน้อมศีรษะลงบนมือนั้น เช่น กราบลงบน ตักก็้อนุโลมถือว่าเป็นการกราบ ถ้าหมอบแล้วน้อมศีรษะจรดมือที่ประนมถึงพื้นเรียกว่า หมอบกราบ การกราบมี 2 ลักษณะ คือ

- **การกราบแบบญาติวงศ์ประติษฐ์** ใช้กราบพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ การกราบแบบญาติวงศ์ประติษฐ์ หมายถึง การที่ไหว้ด้วยทั้ง 5 คือ เข่าทั้ง 2 มือทั้ง 2 และหน้าผากจรดพื้นการกราบจะมี 3 จังหวะ และจะต้องนั่งอยู่ในท่าเตรียมกราบ

ท่าเตรียมกราบ

ชาย นั่งคุกเข่าปลายเท้าตั้ง นั่ง บนสันเท้า มือทั้งสองวางบนหน้าขาทั้งสองข้าง (ท่าเทพบุตร)

หญิง นั่งคุกเข่าปลายเท้าราบ นั่งบนสันเท้า มือทั้งสองวางบนหน้าขาทั้งสองข้าง (ท่าเทพธิดา)

จังหวะที่ 1 (อัญชลี) ยกมือขึ้นประนมระหว่างอก ปลายนิ้วชิดกัน
ตั้งขึ้นแนบตัวไม่กางศอก

จังหวะที่ 2 (วันทา) ยกมือขึ้น พร้อมกับก้มศีรษะโดยให้ปลายนิ้วชี้
จรดหน้าผาก

จังหวะที่ 3 (อภิวาท) ทอดมือลงกราบ ให้มือและแขนทั้งสองข้างลงพร้อมกัน มือคว่ำห่างกันเล็กน้อย
พอให้หน้าผากจรดพื้นระหว่างมือได้

ชาย ให้กางศอกทั้งสองข้างลงต่อจากเข่าขนานไปกับพื้น หลังไม่โก่ง

หญิง ให้ศอกทั้งสองข้างคร่อมเข่าเล็กน้อย

ทำสามจังหวะให้ครบสามครั้ง แล้วยก มือขึ้นจบโดยให้ปลายนิ้วชี้จรดหน้าผาก

แล้วปล่อยมือลง การกราบไม่ควรให้ช้าหรือเร็วเกินไป

- การกราบผู้ใหญ่ ใช้กราบผู้ใหญ่ที่มีอาวุโส รวมทั้งผู้มีพระคุณได้แก่ พ่อ แม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่เราเคารพ กราบเพียงครั้งเดียว โดยที่ผู้กราบทั้งชายและหญิงนั่งพับเพียบ ทอดมือทั้งสองข้างลงพร้อมกันให้แขนทั้งสองคร่อมเข่าที่อยู่ด้านล่างเพียงเข่าเดียว มือประนมค้อมตัวลงให้หน้าผากแตะส่วนบนของมือที่ประนมในขณะที่กราบไม่ควรกระดกนิ้วหัวแม่มือขึ้นรับหน้าผาก

- ❖ การเดินผ่านผู้ใหญ่ ขณะที่ผ่านผู้ใหญ่ไม่ควรเดินลงส้น หรือมีเสียงดัง และต้องผ่านในระยะห่างพอสมควร

- **ขณะผู้ใหญ่ยืน** ทั้งชายและหญิงให้เดินผ่านในลักษณะส้ารวมเคาะ 3 เคาะปล่อยมือไว้ข้างตัว และค้อมตัวเมื่อใกล้ถึงผู้ใหญ่

- **ขณะผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้** ทั้งชายและหญิงให้เดินผ่านในลักษณะส้ารวม ปล่อยมือไว้ข้างลำตัว ค้อมตัวพร้อมกับย่อเข่า เมื่อใกล้ถึงผู้ใหญ่ที่นั่งเก้าอี้อยู่แต่ถ้าเป็นในบ้านอาจจะใช้วิธีเดินเข่าก็ได้

-
- **ขณะผู้ใหญ่นั่งหรือนอนกับพื้น** ทั้งชายและหญิงให้เดินผ่าน ในลักษณะส้ารวมเมื่อถึงที่ผู้ใหญ่ นั่งอยู่ให้ทรุดตัวลงเดินเข่า เมื่อผ่านผู้ใหญ่ไปแล้วค่อยลุกขึ้นเดิน
- **วิธีการเดินเข่า** ให้คุกเข่าปลายเท้าตั้ง แล้วค่อยสับเข่าออกทีละข้างเหมือนกับการเดิน และค้อมตัวลงเล็กน้อยเมื่อใกล้จะถึงผู้ใหญ่

 กิจกรรมที่ 3

หน่วยที่ 2

รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

กิจกรรมที่ 3 เคารพธงชาติหน้าเสาธง (10 คะแนน)

❖ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

- จุดเน้นที่ 2 รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
 - ข้อที่ 1 การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- ผลการเรียนรู้
 - ข้อที่ 3 เป็นแบบอย่างของความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

❖ การจัดการเรียนรู้บูรณาการกับกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

- ด้านการเรียนรู้และอาชีพ
 - การปลูกฝังให้มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทุกวัยของผู้เรียน
 - ได้รับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ระเบียบว่าด้วยเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของแนวปฏิบัติ ของสถานศึกษานั้นๆ นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับ ความสำนึกในหน้าที่ ความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้น การสร้างวินัย การทำความเคารพ ความกตัญญูทเวทิตา และเรื่องอื่นๆ ที่คุณครูมอบให้ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่นักเรียนต้องรับฟังและนำไปปฏิบัติ
- ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - ความกตัญญูทเวทิตา
 - ความอดทนและอดกลั้น
 - ความสำนึกต่อหน้าที่ของตนเอง

❖ การดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ เวลา 08.15 น. โดยเข้าแถวเรียงลำดับตามเลขที่เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ในขณะที่ดำเนินกิจกรรม เข้าแถวเคารพธงชาติ ร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน สวดมนต์ และนั่งสมาธิ นักเรียนแสดงความเคารพชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้วยความตั้งใจ
3. นักเรียนรับฟังข่าวสารต่าง ๆ จากคุณครูที่ทำหน้าที่ในการประกาศ หน้าเสาธงอย่างตั้งใจ เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

แบบประเมินกิจกรรม

จุดประสงค์ ที่ต้องการวัด	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
เข้าแถวเคารพ ธงชาติ	เข้าแถวเคารพ ธงชาติ เป็น ระเบียบเรียบร้อยดี มาก เรียงตามเลขที่ ไม่พูดคุยกัน	เข้าแถวเคารพ ธงชาติ เป็นระเบียบ เรียบร้อยดี เรียงตามเลขที่ ไม่พูดคุยกัน	เข้าแถวเคารพ ธงชาติ เป็นระเบียบ เรียบร้อยดี เรียงตามเลขที่	เข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่เป็นระเบียบ ไม่เรียงตามเลขที่ มีการพูดคุยกันบ้าง	เข้าแถวเคารพธงชาติ เป็นระเบียบ เรียบร้อย มีการพูดคุยเป็นส่วน ใหญ่ และไม่เรียง ตามเลขที่
ร้องเพลงชาติ ร้องเพลง สรรเสริญ พระบารมี สวดมนต์ แผ่เมตตา นั่งสมาธิ	ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ แผ่เมตตา นั่งสมาธิด้วยความ ตั้งใจดีมาก	ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ แผ่เมตตา นั่งสมาธิด้วยความ ตั้งใจดี	ไม่ตั้งใจร้อง เพลงชาติ หรือไม่สวดมนต์ หรือไม่แผ่เมตตา หรือไม่นั่งสมาธิ (ไม่ตั้งใจทำ 1 กิจกรรม)	ไม่ตั้งใจร้องเพลงชาติ หรือไม่สวดมนต์ หรือไม่แผ่เมตตา หรือไม่นั่งสมาธิ (ไม่ตั้งใจทำ 2 กิจกรรม)	ไม่ตั้งใจร้องเพลงชาติ หรือไม่สวดมนต์ หรือไม่แผ่เมตตา หรือไม่นั่งสมาธิ (ไม่ตั้งใจทำ 3 กิจกรรม)
รับฟังข่าวสาร และเหตุการณ์ บ้านเมืองต่างๆ จากคุณครู	ตั้งใจรับฟังข่าวสาร โดยไม่พูดคุยกัน ดีมาก	ตั้งใจรับฟังข่าวสาร โดยไม่พูดคุย กันดี	ตั้งใจรับฟัง ข่าวสารโดยไม่ พูดคุยกัน	ไม่ค่อยตั้งใจรับฟัง ข่าวสารโดยมีการ พูดคุยกันบ้าง	ไม่ตั้งใจรับฟังข่าวสาร และพูดคุยกัน
เดินแถวเข้า ชั้นเรียน	เดินแถวเข้าชั้น เรียนเป็นระเบียบ เรียบร้อยดีมาก ไม่พูดคุยกัน	เดินแถวเข้าชั้น เรียนเป็นระเบียบ เรียบร้อยดี ไม่พูดคุยกัน	เดินแถวเข้าชั้น เรียนเป็นระเบียบ เรียบร้อย มีการพูดคุย กันบ้าง	เดินแถวเข้าชั้นเรียน ไม่เป็นระเบียบ มีการพูดคุยกันบ้าง	เดินแถวเข้าชั้นเรียน ไม่เป็นระเบียบ มีการพูดคุยเป็น ส่วนใหญ่
รวมคะแนน 20/4					

เกณฑ์การประเมินคะแนนรวม

คะแนน 5	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	ดี
คะแนน 3	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ปรับปรุง

หน่วยที่ 2

รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

กิจกรรมที่ 4 คำพ่อสอน (10 คะแนน)

❖ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

- จุดเน้นที่ 2 รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
 - ข้อที่ 1 การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- ผลการเรียนรู้
 - ข้อที่ 3 เป็นแบบอย่างของความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
 - ข้อที่ 4 ประยุกต์และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

❖ การจัดการเรียนรู้บูรณาการกับกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

- ด้านที่ 1 การปรับตัว
- ด้านที่ 2 คุณธรรม จริยธรรม
 - การเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - การยอมรับบุคคลอื่น
 - การทำงานร่วมกัน
 -
 - ความเสียสละ
 - ค่านิยมสังคมไทย

❖ การดำเนินกิจกรรม

1. ครูที่ปรึกษาอธิบายผลการเรียนรู้และอธิบายการดำเนินกิจกรรมตามใบงาน
2. ให้นักเรียนศึกษาพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องความรอบคอบแล้วร่วมกันอภิปราย

กิจกรรมที่ 4 คำพอสอน

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องความรอบคอบ แล้วร่วมกันอภิปราย และทำกิจกรรมฝึกทักษะด้วยการตอบคำถาม และยกตัวอย่างประกอบแนวคิดให้ชัดเจน

ศึกษาพระบรมราโชวาท เรื่องความรอบคอบและการระวังระวัง

“... ความเคร่งครัดหมายถึง ความระมัดระวัง มั่นคง ที่จะปฏิบัติการให้เที่ยงตรงครบถ้วนตามแผน และหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้ แบบแผน และหลักเกณฑ์นั้น ต้องมีเหตุผลเป็นพื้นฐาน และเหตุผลที่จะทำให้พื้นฐานมั่นคงไม่สั่นสะเทือนได้ ก็ต้องเป็นเหตุผลความจริงแท้ ที่ได้พิสูจน์เห็นจริงแล้วด้วยความละเอียดรอบคอบ ปราศจากความลำเอียงและความหลงผิดตามอารมณ์...”

1. พระบรมราโชวาทท่อนนี้ให้แนวคิดแก่นักเรียนอย่างไร จงสรุปเป็นประเด็นให้ชัดเจน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับ “หลักเกณฑ์ เหตุผล และความรอบคอบ” ในการดำเนินชีวิตอย่างไร ทั้งสามประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่า “ความละเอียดรอบคอบ และระมัดระวัง” มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตหรือไม่ จงยกตัวอย่างประกอบแนวคิดดังกล่าวให้ชัดเจน

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินใบงาน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	สามารถอธิบายถึงพระบรมราโชวาทและ ลักษณะความสัมพันธ์ในการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
2	สามารถอธิบายถึงพระบรมราโชวาทและ ลักษณะความสัมพันธ์ในการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
รวมคะแนน (10)						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 5	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	ดี
คะแนน 3	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคะแนนรวม

คะแนน 9 - 10	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 7 - 8	หมายถึง	ดี
คะแนน 5 - 6	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 3 - 4	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1 - 2	หมายถึง	ปรับปรุง

หน่วยที่ 3

ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

และความปรองดอง สมานฉันท์

กิจกรรมที่ 5 ความขัดแย้งในสังคม (10 คะแนน)

❖ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

- จุดเน้นที่ 4 ความปรองดอง สมานฉันท์
ข้อที่ 2 การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี
- ผลการเรียนรู้
ข้อที่ 5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี

❖ การจัดการเรียนรู้บูรณาการกับกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

- ด้านที่ 1 การปรับตัว
- ด้านที่ 2 คุณธรรม จริยธรรม
 - ความเสียสละ
 - ค่านิยมสังคมไทย
 - การยอมรับบุคคลอื่น
 - การทำงานร่วมกัน

❖ การดำเนินกิจกรรม

1. ครูที่ปรึกษาอธิบายผลการเรียนรู้และอธิบายการดำเนินกิจกรรมตามใบงาน
2. ให้นักเรียนศึกษาสาระสำคัญเรื่องย่อตัวอย่างสถานการณ์ความขัดแย้งภายในตัวบุคคล แล้วอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

กิจกรรมที่ 5 ประลองตองสมานฉันท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาสาระสำคัญของเรื่องย่อตัวอย่างสถานการณ์ความขัดแย้งภายในตัวบุคคล แล้วอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน แล้วทำกิจกรรมฝึกทักษะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามที่กำหนด

รักพี่เสียดายน้อง

ใบไม้ ข้าวโพด และดอกแก้วเป็นเพื่อนสนิท วันหนึ่งใบไม้กับข้าวโพดเกิดขัดใจกันด้วยเรื่องที่ไร้สาระ แล้วก็พาลไม่ยอมพูดจากัน ดอกแก้วพยายามให้ทั้งสอง 2 คนคืนดีกันแต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะต่างก็รอให้อีกฝ่ายหนึ่งมางอนง้อ ที่ว่ากลุ่มใจมากก็คือทั้งใบไม้และข้าวโพดต่างพยายามให้ดอกแก้วมาเป็นพวกของตน และจะพูดจาเสียดสีทุกครั้งที่เห็นดอกแก้วไปไปเดินกับอีกฝ่ายหนึ่ง ดอกแก้วคิดว่าสถานการณ์ชักจะรุนแรงและเลยเถิด เธอรู้สึกอึดอัด และทำตัวไม่ถูกเพราะถ้าเธอพูดกับข้าวโพดก็จะถูกใบไม้ต่อว่า หรือถ้าพูดกับใบไม้ก็จะเท่ากับว่าเธอเลือกเข้าข้างใบไม้มาและต้องพลอยโกรธกับข้าวโพดไปด้วย ซึ่งเธอไม่ต้องการให้เป็นอย่างนั้นเลย

1. นักเรียนเห็นว่าสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างใบไม้ ข้าวโพด และแก้วเรียกว่า "รักพี่เสียดายน้อง" เหมาะสมแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด นักเรียนว่าควรตั้งชื่อเป็นอย่างอื่นหรือไม่ ให้นักเรียนแสดงแนวคิดได้อย่างเสรี

.....

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นดอกแก้ว นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้งอย่างไรจึงจะเหมาะสม

.....

.....

.....

.....

3. หากสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีความรุนแรงนักเรียนจะไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินใบงาน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	มีความเข้าใจถึงปัญหาและความแตกต่าง ในตัวบุคคล					
2	สามารถนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งและเสนอวิธีการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นบนพื้นฐานของความหลากหลายได้ อย่างสันติ					
รวมคะแนน (10)						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 5	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	ดี
คะแนน 3	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคะแนนรวม

คะแนน 9 - 10	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 7 - 8	หมายถึง	ดี
คะแนน 5 - 6	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 3 - 4	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1 - 2	หมายถึง	ปรับปรุง

ปัญหาความขัดแย้ง

ความขัดแย้ง หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความไม่เป็นมิตรหรือตรงกันข้ามหรือไม่ลงรอยกัน หรือความไม่สอดคล้องกัน ลักษณะของความไม่ลงรอยกันหรือไม่สอดคล้องกันนี้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ หลายประเด็น เช่น เป้าหมาย ความคิด ทศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม ความสนใจ ความสัมพันธ์ เป็นต้น

ลักษณะของความขัดแย้ง ลักษณะของความขัดแย้ง อาจจะสามารถออกมาหรือมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีบุคคลหรือฝ่ายอย่างน้อยที่สุด 2 ฝ่าย หรือบุคคล 2 บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันและมีปฏิสัมพันธ์บางอย่างต่อกัน
2. แต่ละบุคคลหรือแต่ละฝ่าย จะมีความเชื่อและค่านิยมเฉพาะ ซึ่งแต่ละบุคคลหรือสมาชิกในแต่ละฝ่ายตระหนักและมองเห็นในความเชื่อและค่านิยมนั้น
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแต่ละฝ่าย ซึ่งจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการข่มขู่ การลดพลังการกดดันฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ
4. แต่ละบุคคลหรือแต่ละฝ่าย เผชิญหน้ากันหรือแสดงปฏิกิริยาในลักษณะตรงข้ามกันหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน
5. แต่ละบุคคลหรือแต่ละฝ่ายจะแสดงปฏิกิริยาที่ก่อให้เกิดความเหนือกว่าทางด้านอำนาจต่ออีกฝ่าย จากลักษณะของความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้น จะเรียกว่าเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล ซึ่งนอกจากจะเกิดระหว่างบุคคลหรือกลุ่มหรือฝ่ายแล้ว ยังเกิดขึ้นในตัวบุคคลด้วย ตัวอย่างเช่น บุคคลคนหนึ่งอาจจะมีความคิดที่ขัดแย้ง เช่น นักเรียนอาจจะชอบเพื่อนในห้องชื่อเอ แต่เออาจจะรักใคร่ชอบพอสนิทสนมกับบี ซึ่งนักเรียนไม่ชอบบี ความรู้สึกขัดแย้งอาจเกิดขึ้นกับนักเรียน ความยุ่งยากในการตัดสินใจก็จะเกิดขึ้นว่าควรจะเลิกคบกับเอหรือไม่ เป็นต้น

สาเหตุหรือที่มาของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหรือแหล่งต่างๆ ดังนี้ มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

1. ความไม่เข้าใจกัน
2. ความสัมพันธ์ที่เพิกเฉยและไม่เกื้อกูลกัน
3. ความล้มเหลวของการสื่อความหมายอย่างเปิดเผยและชัดเจน
4. บรรยากาศของการไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความกดดัน และการแข่งขัน
5. การรับรู้ของบุคคลที่อยู่ในสภาวะการณ์ของความขัดแย้งที่มีผลต่อบุคคลอื่น ในสภาวะการณ์นั้น ซึ่งเป็นไปในทางส่งเสริมให้เกิดความขัดแย้ง
6. การแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัลที่มีอยู่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งตอบแทนอื่นๆ สถานภาพ ความรับผิดชอบ และอำนาจ

7. องค์ประกอบส่วนบุคคล ความขัดแย้งอาจเกิดจากบุคลิกภาพส่วนบุคคล เช่น การมีสัญชาติญาณของความรุนแรง ก้าวร้าว ต้องการการกแข่งขัน ฯลฯ ซึ่งแต่ละคนอาจจะมีมากน้อยแตกต่างกัน

ผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับแนวคิดและความเชื่อของแต่ละบุคคล บางคนมองความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี เป็นของคู่กับความรุนแรง สำหรับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มในปัจจุบัน มีแนวความคิดว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งปกติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ความขัดแย้งบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีเพราะช่วยกระตุ้นให้คนพยายามแก้ปัญหา โดยเปลี่ยนความขัดแย้งให้มีประโยชน์และสร้างสรรค์

ในกรณีที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่มีความขัดแย้งกัน อาจจะทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือถึงขั้นเสียชีวิต รวมไปถึงบุคคลอื่นอาจได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำนั้นๆ ซึ่งไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนี้แต่อย่างใด จากปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอาจจะขยายวงกว้างกลายเป็นความขัดแย้งของคนกลุ่มใหญ่ จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งปัญหาความรุนแรงดังกล่าวจะมีผลต่อคุณภาพการศึกษาเล่าเรียนของเยาวชนกลุ่มนี้ตามไปด้วย เกิดภาพพจน์ทางด้านลบของสมาชิกในกลุ่มและของสถาบันทางการศึกษาที่กลุ่มสังกัดอยู่ รวมถึงความวิตกกังวล ความกลัวของประชาชนในสังคมที่มีต่อกลุ่มเหล่านี้

แนวทางในการแก้ปัญหาหรือลดความขัดแย้ง

การแก้ปัญหาความขัดแย้ง หมายถึง การลดหรือขจัดความขัดแย้ง เพื่อให้พฤติกรรมของการขัดแย้งหายไปหรือสิ้นสุดลง ซึ่งปัญหาด้านความขัดแย้งของวัยรุ่น มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้

1. ให้คำแนะนำแก่วัยรุ่นที่มีปัญหา โดยหาบุคคลากรที่มีประสบการณ์ เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของวัยรุ่นมาช่วยแก้ปัญหา
2. ครู อาจารย์ และผู้ปกครองต้องเข้าใจปัญหาความขัดแย้งและหาแนวทางแก้ไข เช่น การแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดเชิงบวก การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ตลอดจนการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง
3. วัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรง สามารถใช้กิจกรรมเพื่อช่วยระงับอารมณ์ได้ เช่น การฝึกกีฬาสนาเจริญสติ ปฏิฐานหรือฝึกอานาปานสติ เป็นต้น
4. จัดให้มีโครงการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียนและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถานศึกษา
5. มีวิธีการหรือกระบวนการคลี่คลายความขัดแย้งโดยใช้หลักการประนีประนอม

ทักษะการสื่อสารกับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งซึ่งทำให้เกิดการใช้ความรุนแรง อาจเป็นเพราะทักษะการสื่อสารไม่ดีพอซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา

การสื่อสาร หมายถึง การนำข่าวสารส่งไปยังที่หมายโดยการพูดหรือการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นกุญแจสำคัญในความสำเร็จของความสัมพันธ ซึ่งการสื่อสารที่ดีจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนหรือเยาวชนในชุมชนลงได้

กระบวนการสื่อสาร มีกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการของการสื่อสารประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ผู้ส่งข่าวสาร สื่อที่ใช้ส่งข่าวสาร และผู้รับข่าวสาร

ทักษะการสื่อสารเพื่อลดและแก้ปัญหาความขัดแย้ง ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ ซึ่งควรเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร ดังนี้

1. การเป็นผู้ส่งข่าวสารที่ดี ต้องเป็นผู้ที่ส่งและรับข่าวสารได้ดี มีทักษะพูดที่ดี เช่น พูดด้วยระดับน้ำเสียงที่เหมาะสม ไม่เร็วไม่ช้าจนเกินไป ชัดถ้อยชัดคำ พูดตรงประเด็น ขณะพูดควรหันหน้าให้ผู้ฟัง เป็นต้น
2. การรับข่าวสารและการเป็นผู้ฟังที่ดี ควรทักษะการฟังที่ดี เช่น ฟังอย่างตั้งใจ และทบทวนสิ่งที่ฟังอย่างมีเหตุผล มีสมาธิในการฟัง เป็นต้น

ที่มา: <http://krukheao1.blogspot.com/>

หน่วยที่ 4

ความมีวินัยในตนเอง

กิจกรรมที่ 6 ส.ญ.สวดยด้วยสองมือ (15 คะแนน)

❖ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

- จุดเน้นที่ 5 ความมีวินัยในตนเอง
ชื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผล
ที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
- ผลการเรียนรู้
ข้อที่ 6 ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

❖ การจัดการเรียนรู้บูรณาการกับกิจกรรมโฮมรูม (Home room)

- ด้านการปรับตัว
- ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - ความเสียสละ
 - การเป็นคนมีน้ำใจ
 - การรักษาความสะอาด
 - ความสำนึกตนเองต่อสังคม
 - ประโยชน์ที่ทำได้จากการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
 - การทำงานร่วมกัน
 - การพัฒนาโรงเรียน

❖ การดำเนินกิจกรรม

1. ครูที่ปรึกษาร่วมอภิปรายกับนักเรียนถึงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน แล้วให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบริเวณต่างๆภายในโรงเรียนที่นักเรียนประทับใจและไม่ประทับใจโดยบอกเหตุผลให้ชัดเจน
2. ครูที่ปรึกษาและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและยกตัวอย่างกิจกรรมที่นักเรียนจะสามารถช่วยให้บริเวณต่างๆของโรงเรียนสะอาดและน่าอยู่ยิ่งขึ้น
3. ครูที่ปรึกษาอธิบายการดำเนินกิจกรรม ส.ญ.สวดยด้วยสองมือ และการประเมินคะแนนนักเรียนรายบุคคลจากการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย หน้าที่เวรรักษาความสะอาดห้องเรียนที่นักเรียนรับผิดชอบและหน้าที่ทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่พัฒนา

แบบประเมินการทำกิจกรรม

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนตระหนักและปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบด้วยความเต็มใจ พื้นที่ที่รับผิดชอบมีความสะอาด					
2	นักเรียนมีความกระตือรือร้นขณะปฏิบัติกิจกรรม					
3	นักเรียนมีนิสัยรักความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย					
4	นักเรียนมีความสามัคคีในการปฏิบัติงาน					
รวมคะแนน 20/2 คะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 5	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	ดี
คะแนน 3	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	พอใช้

เกณฑ์การประเมินคะแนนรวม

คะแนน 9 - 10	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 7 - 8	หมายถึง	ดี
คะแนน 5 - 6	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 3 - 4	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1 - 2	หมายถึง	ปรับปรุง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้: เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- พรสุข หุ่นรินทร์ และคณะ. (2552). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วิชุดา จินดา และคณะ. **หนังสือเรียนกิจกรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง 3 - 4**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557. **แนวทางการจัดการเรียนรู้, รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง: เอกสารประกอบการอบรมวิทยากรแกนนำ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง**. ม.ป.ท.: สถาบัน.